

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

Coloniae Munatianæ, 1665

5 Celans crimen obest multò plus quàm manifestans.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62915)

vis necessitas detinuerit, pro se legatum ad synodum mittat, nec a communione suspendatur, cui tamen intenditur, nisi ad causam suam dicendam, electorum iudicium die statuta literis evocatus, minime occurrerit, hoc est, (nisi aliena a preoccupaverit necessitas) infra duorum, vel trium mensium spatium, & eo amplius, prout causa dictaverit.

Codex lib. 9. tit. de accusat. & inscrip. l. 3. Imp. Alexander Augustus. [Reo: capitulum criminem absente etiam per procuratorem defendi leges publicorum iudiciorum permittunt.] *q. Ecce, quod Episcopus impeditus, & causa sua adesse non valens, legatum pro se iubetur ad synodum mittere. Sed legatus iste non ad causam agendam, sed ad necessitatem synodo exponendam mittitur, qua impeditus Episcopus synodo presentiam suam exhibere non valet. Causam autem (maxime criminalem) nulli nisi per se agere licet.*

C. II. q. Criminaliter accusanti, vel accusatus per se experiantur.

Unde Hadrianus Papa in capitulo, c. 31. ait.

IN b criminalibus causis nec acculator, nisi per se, aliter accusare potest, nec accusatus per aliam personam se defendere permittitur.

C. III. q. In omnibus causis, praterquam in criminalibus, Episcopi, & sacerdotes pro se advocatum habeant.

Item Anacleus Papa.

Quia Episcopi, universique sacerdotes ad solam laudem Dei, bonorumque operum actiones constituunt, debet unusquisque eorum tam pro ecclesiasticis, quam etiam pro suis actionibus (excepto publico videlicet crimine) habere advocatum, non male famam suspectum, sed bonae opinionis, & laudabilis artis inventum: ne dum humana lucra attendunt, aeterna pramia perdant.

Hoc capitulum, quod ex Anacleto citatur, habetur in concilio Eugenii Papa secundi, tempore Ludovici ac Lotharii Imperatorum habito, cap. 19. Quod etiam a Leone quarto est repetitum. Ex quo canone Lotharius, lib. 2. legum Longobardi, tit. de advocatis, & Vicedominis, ultimum capitulum conepulit.

QUESTIO IV.

Quid autem absq; synodali audientia damnari non debeat, auctoritate Iulii Papae probatur, qui epist. 1. ait.

C. I. q. Nisi in legitima synodo Episcopus iudicari, vel audiri non debet.

Nullus Episcopus, nisi in legitima synodo, & suo tempore Apostolica auctoritate convocata, super quibusdam a criminationibus pulsatus audiat, vel iudicetur, vel damnetur. Sin aliter praesumptum a quibusdam fuerit, in vanum deducatur, quod egerint, nec inter statuta i ecclesiastica ullo modo reputetur.

[Statuta] Abest haec a dicto ab originali, & ceteris locis indicatis.

C. II. q. Episcopus accusatus, a duodecim audiat, causa vero sine a se ipsam Apostolicam deferatur.

Item Zepherinus Vrbis Romae Archiepiscopus, epistola prima Episcopis Siciliae.

Duodecim si iudices quilibet Episcopus accusatus, si necesse fuerit, eligat, a quibus eius causa iuste iudicetur: nec prius audiat, aut excommunicetur, vel iudicetur, quam ipsi per se eligantur, & regulariter vocatus g ad suorum primo conventum Episcoporum,

a alia. orig. b Anst. l. 3. c. 88. Pann. l. 4. c. 36. c Et in C. Hadriani, c. 3. Capitular. l. 6. c. 287. d al. quibusvis. e al. id est. f 3. q. 2. c. 1. Poly. l. 7. tit. 4. Anst. l. 3. c. 45. lvo part. 1. c. 245. g al. vocatos.

per eos ep' causa iuste audiat, & rationabiliter differatur. Finis vero ep' causae ad sede Apostolicam deferatur ibidem terminetur: nec antea finiatur [Sicut ab Apollis, vel successoribus eorum olim statutum est] quatenus auctoritate fulciatur.

Quod vero absq; synodali audientia Episcopus damnari prohibetur, sine praesidio Romanae sedis oportet intelligi, quae sua auctoritate, quosq; vales damnare, vel damnatos absolvere. Gelasius Papa [ipsi sunt canonici] infra causa nona. [Sancitio excommunicationis. notatus.] q. Item Hadrianus, c. 2. [Iste Romanae ecclesiae in omnibus primatus, manifestum est, quod quae sunt per unamquamq; provinciam, ipsius provinciae sunt dispensat: sicut in Nicano constat decretum esse concilio.] vero accusatus ad concilium venerit, quocumque consuetudine consultationibus agitur, aut ab accusantium parte proponitur contentiosus vocibus, sed missima verborum relatione persequitur.

C. III. q. In cognitione causarum contentiosorum non habeantur.

Unde in Toletano concilio XI. c. 1. legitur.

IN loco benedictionis confidentes Domini Gentes nullis debent aut indiscretis vocibus pestiferet, a quibuslibet tumultibus perturbari, b nullis etiam fabulis, vel risibus agi, & (quod deterius est) ebullientis disceptationibus tumultuolas voces effundere. [Sicut enim, ut Apostolus e ait, prout se religionum suarum refranas linguam suam, sed seducens cor suum, non est religiosus] cultum enim suam iustitia perdit, quam b sententia iudicii obstrepentium turba a confusione, dum propheta. [Exit cultus iustitiae silentium.] debet quicquid aut consultationibus f confidentiam agitur, aut ab g acculantium parte proponitur, sic missima verborum relatione proferri, ut nec contentiosus vocis sensus audientium turbent, nec iudicii b vigorem multo enervent. Quicunque ergo in conventu concilio haec, quae praemissa sunt, violanda crediderit, & contra interdicta aut tumultu, aut contumelias, vel risibus contra iudicium conturbaverit, iuxta divinae legis edictum, quo percutitur, r. [Ejice derisorem, & exibat cum eo iurgum.] cum omni decore de confessione k abstractus, a communi coetu secedat, & trium dierum excommunicationis sententiam perferat.

QUESTIO V.

Nunc autem quaeritur, an sit aliquis iudicandus malevolus, quia crimen alterius indicat. De hoc scribit Reginus ferm. 1. 3. de communi vita clericorum, & regula tertia, dicens.

C. I. q. Magis nocet, qui crimen celat, quam qui amicabiliter indicat.

Non vos iudicetis esse malevolos, quando crimen alterius indicatis. Magis quippe innocentes non elidit si fratres vestros, quos indicando corrigere potestis, concedo perire permittitis. Si enim frater tuus vulnus habet corpore, quod velit occultari, dum timeret fecari, non deliter a te siletur, ac misericorditer indicatur, quatenus ergo potius debes m manifestare crimen, ne deterius trefcat in corde?

a est initium causa nona. Supra 3. q. 6. novimem. b solum in princ. lvo p. 4. c. 245. b al. perturbare. c lat. d al. turbato. e al. quando silentium perit, & iudicium obstrepentium turbat. f al. aliter consultationibus. g al. causantium. h al. iudicium. i Praxid. 22. k in verbis datus legebatur, confessione, & al. confessione. l Item epist. 1. m eum debes manifestare, ne, & c. orig. C. II.

C. II. ¶ Nec qui parci est amicus, nec qui verberat, inimicus.

Idem ad Vincentium Donatistam, & Rogatistam, epist. 43.

Non a omnis, qui parci, amicus est, nec omnis, qui verberat inimicus. Meliora sunt vulnera amici, quam voluntaria oscula inimici. Melius est cum severitate diligere, quam levitate decipere. ¶ Vitius esuriens panem tollit, si de cibo securus iustitiam negligebat, quam esuriens panis frangitur, ut iniustitia seductus acquiescat. ¶ Et qui phreneticum ligat, & qui lethargicum excitat, ambobus molestus, ambos amat. Quis nos potest amplius amare, quam Deus? Et tamen nos non solum docere suaviter, veram etiam salubriter terrore non cessat. Fomentis lenibus, quibus consolatur, sæpe etiam mordacissimum medicamentum tribulationis adiungens, exercet fame Patriarchas, v. etiam pios & religiosos; populum contumacem pennis gravioribus agit; non aufferit ab Apollolo stimulum carnis tertio rogatus, ut virtutem in infirmitate perficiat. ¶ Noveris 1 aliquando furem avertendis pecoribus pabulum spargere, aliquando pastorem flagello ad gregem pecora errantia revocare.

¶ Noveris] Apud B. Augustinum legitur, & noveris, pendet, hac pars: ea superiore periodi parte, & putas nullam vim adhuc eandem esse homini, &c.

C. III. ¶ Non vobis habetur, sed delegitur, qui castigatur & corripitur.

Item ex sermone l. 4. Ambrosii, qui sic incipit. [Amarior fortasse.]

Non castigatur semper pater filium, sed & aliquando castigat. Ergo, quando castigatur, qui diligitur, tunc circa eum pietas exercetur. Habet enim & amor plagas suas, quæ dulciores sunt, cum amarissime defertur. Dulcior enim est religiosa castigatio, quam blanda remissio. Vnde ait propheta, [Dulciora sunt vulnera amici, quam voluntaria oscula inimici.]

Ex his verbis datur intelligi, quod magis confert utilitati fratres, qui crimem accusando vel vitando persequuntur, quam qui celando severentur. Eusebius autem Papa contra statuerit videtur, dum alium crimina sponte confitentes in Episcoporum accusatione recipi prohibet, dicens epist. prima ad Episcopos Galia.

C. IV. ¶ Ad accusationem non admittantur aliorum crimina sponte confitentes.

Illi, si qui aut in fide catholica, aut inimicitia suspecti sunt, ad pulsationem Episcoporum non admittantur: quia veritatem professionis infidelitas & inimicitia impedire solet. Nec illi credendi sunt, aut admittendi, quia aliorum sponte crimina confitentur. Et ideo replicanda est sollicitudo veritas, quam sponte prolata in illis vox habere non potest. Hanc diversis cruciatibus & latebris suis religiosus & tortor exigere debet, ut dum poenis corporis subjungitur, quæ gesta sunt, fideliter, & veraciter exquirantur.

C. V. ¶ De eodem.

Item in proverbio, c. 31.

Qui ambulat fraudulenter, revelat arcana: qui autem fidelis est, celat amici commissum. Item infra ca. 25. Quæ viderunt oculi tui, ne proferas in iurgio citò, ne postea emendare non possis, cum dehonestaveris amicum tuum.

Sed aliud est ex charitate aliorum crimina deferre, ut quos secreta admissione corrigere non possumus, convulsis iudicis sententia corripiat: atq; aliud insidando falsa objicere, vel insidando vera facile exprobrare. Illud vero charitati, hoc autem impietati est officium. Unde in eodem proverbio, cap. 32.

a 2. q. 4. nimirum, & non omnia. Proverb. 27. b Gen. 42. c 2. Cor. 12. d al. amarius. e Proverb. 27. f Anst. l. 4. c. 21. g rigorosus. orig.

dicatur. [Verba impiorum insidantur sanguini: os iustorum liberabit eos.] & infra. [Qui quod novit loquitur, iudex 1 iustitie est: qui autem mentitur, testis est fraudulenti.] Item. ¶ [Labium veritatis firmum erit in perpetuum: qui autem testis est repentinus, concinnat linguam mendacii.] Item c. 13. ¶ [Qui custodit os suum, custodit animam suam: qui autem inconsiderate a loquitur, sentiet mala.] & infra. [Verbum mendax iustus detestabitur: impius autem confundit, & confundetur.] Item Augustinus in Psal. 37. [Si aliquando 2 humana infirmitate pedes nostri in aliquod peccatum moventur, insurgunt lingue iniquissimorum inimicorum, cum fuisset miserendum: irrident impii, unde dolent pii.]

¶ Index] Sic in bibl. etiam Compluti & Antuarie impressis. Sed in nonnullis manuscriptis habetur, index. Græce autem est d. exco. v. p. d. u. r. i. s. u. s. d. i. c. i. t. u. r. d. i. c. a. t. u. r. d. i. c. i. t. u. r. ¶ 3. p. r. a. p. t. u. s. ¶ 4. d. i. c. i. t. u. r. ¶ 5. d. i. c. i. t. u. r. ¶ 6. d. i. c. i. t. u. r. ¶ 7. d. i. c. i. t. u. r. ¶ 8. d. i. c. i. t. u. r. ¶ 9. d. i. c. i. t. u. r. ¶ 10. d. i. c. i. t. u. r. ¶ 11. d. i. c. i. t. u. r. ¶ 12. d. i. c. i. t. u. r. ¶ 13. d. i. c. i. t. u. r. ¶ 14. d. i. c. i. t. u. r. ¶ 15. d. i. c. i. t. u. r. ¶ 16. d. i. c. i. t. u. r. ¶ 17. d. i. c. i. t. u. r. ¶ 18. d. i. c. i. t. u. r. ¶ 19. d. i. c. i. t. u. r. ¶ 20. d. i. c. i. t. u. r. ¶ 21. d. i. c. i. t. u. r. ¶ 22. d. i. c. i. t. u. r. ¶ 23. d. i. c. i. t. u. r. ¶ 24. d. i. c. i. t. u. r. ¶ 25. d. i. c. i. t. u. r. ¶ 26. d. i. c. i. t. u. r. ¶ 27. d. i. c. i. t. u. r. ¶ 28. d. i. c. i. t. u. r. ¶ 29. d. i. c. i. t. u. r. ¶ 30. d. i. c. i. t. u. r. ¶ 31. d. i. c. i. t. u. r. ¶ 32. d. i. c. i. t. u. r. ¶ 33. d. i. c. i. t. u. r. ¶ 34. d. i. c. i. t. u. r. ¶ 35. d. i. c. i. t. u. r. ¶ 36. d. i. c. i. t. u. r. ¶ 37. d. i. c. i. t. u. r. ¶ 38. d. i. c. i. t. u. r. ¶ 39. d. i. c. i. t. u. r. ¶ 40. d. i. c. i. t. u. r. ¶ 41. d. i. c. i. t. u. r. ¶ 42. d. i. c. i. t. u. r. ¶ 43. d. i. c. i. t. u. r. ¶ 44. d. i. c. i. t. u. r. ¶ 45. d. i. c. i. t. u. r. ¶ 46. d. i. c. i. t. u. r. ¶ 47. d. i. c. i. t. u. r. ¶ 48. d. i. c. i. t. u. r. ¶ 49. d. i. c. i. t. u. r. ¶ 50. d. i. c. i. t. u. r. ¶ 51. d. i. c. i. t. u. r. ¶ 52. d. i. c. i. t. u. r. ¶ 53. d. i. c. i. t. u. r. ¶ 54. d. i. c. i. t. u. r. ¶ 55. d. i. c. i. t. u. r. ¶ 56. d. i. c. i. t. u. r. ¶ 57. d. i. c. i. t. u. r. ¶ 58. d. i. c. i. t. u. r. ¶ 59. d. i. c. i. t. u. r. ¶ 60. d. i. c. i. t. u. r. ¶ 61. d. i. c. i. t. u. r. ¶ 62. d. i. c. i. t. u. r. ¶ 63. d. i. c. i. t. u. r. ¶ 64. d. i. c. i. t. u. r. ¶ 65. d. i. c. i. t. u. r. ¶ 66. d. i. c. i. t. u. r. ¶ 67. d. i. c. i. t. u. r. ¶ 68. d. i. c. i. t. u. r. ¶ 69. d. i. c. i. t. u. r. ¶ 70. d. i. c. i. t. u. r. ¶ 71. d. i. c. i. t. u. r. ¶ 72. d. i. c. i. t. u. r. ¶ 73. d. i. c. i. t. u. r. ¶ 74. d. i. c. i. t. u. r. ¶ 75. d. i. c. i. t. u. r. ¶ 76. d. i. c. i. t. u. r. ¶ 77. d. i. c. i. t. u. r. ¶ 78. d. i. c. i. t. u. r. ¶ 79. d. i. c. i. t. u. r. ¶ 80. d. i. c. i. t. u. r. ¶ 81. d. i. c. i. t. u. r. ¶ 82. d. i. c. i. t. u. r. ¶ 83. d. i. c. i. t. u. r. ¶ 84. d. i. c. i. t. u. r. ¶ 85. d. i. c. i. t. u. r. ¶ 86. d. i. c. i. t. u. r. ¶ 87. d. i. c. i. t. u. r. ¶ 88. d. i. c. i. t. u. r. ¶ 89. d. i. c. i. t. u. r. ¶ 90. d. i. c. i. t. u. r. ¶ 91. d. i. c. i. t. u. r. ¶ 92. d. i. c. i. t. u. r. ¶ 93. d. i. c. i. t. u. r. ¶ 94. d. i. c. i. t. u. r. ¶ 95. d. i. c. i. t. u. r. ¶ 96. d. i. c. i. t. u. r. ¶ 97. d. i. c. i. t. u. r. ¶ 98. d. i. c. i. t. u. r. ¶ 99. d. i. c. i. t. u. r. ¶ 100. d. i. c. i. t. u. r.

¶ Siquando] Hic versiculus videtur sumptus partim ex verbis B. Augustini, partim ex glossa marginali, & interlineari: in eodem locum ex eod. B. Augustino & Cassiodoro.

QVÆSTIO VI.

¶ Vi autem, quod intulit, probare non valet, puniendus est.

C. I. ¶ Puniatur, qui alius falsam intulit.

Unde Hadrianus Papa ait in capitulis, b c. 41.

¶ Mnis, e qui alius falsam intulit, puniatur, & pro falsitate ferat infamiam.

C. II. ¶ De eodem.

Item Gregorius Papa.

¶ Vi calumniam illatam non probat, poenam debet incurere, quam si probasset, reus utique sustineret.

¶ Hic Gratianus partem sequentis capituli, quasi quandam per se sententiam, quod non raro solet, proponit.

C. III. ¶ Quæ poena feriatur, qui crimem illatum non probat.

Item in regeste.

¶ Via & juxta canonicas Patrum sententias, qui calumniam illatam non probat, poenam debet incurere, quam si probasset, reus utique sustineret, ac per hoc, quia subdiaconus crimen Diacono probare non potuit, quoniam impositionem manus (qua carere non potuisset) non habuit, non solum t sacerdotio & officio caruit, sed tanquam revera infamis meruit verberibus castigari. Nam cum tribus testibus, veluti laico crimem quodlibet approbatur, non est mirum, quod obicit dum probare non sufficit, si corporali infamia, quem admodum laicus, ex iuris similitudine subijgatur. Quod enim esset Diacono gradum amittere, hoc fuit subdiacono fama plenitudine caruisse. ¶ In regeste B. Gregorii hac non sunt inventa, sed habentur nomina in vita ipsius a Ioan. Diacono scripta lib. 2. c. 31. Item postquam citavit epistolam 66. libri nonni, Anthemio subdiacono scriptam, inde ista colligit. Idcirco Gregorius non probantem quod obiecerat subdiaconum officio jubet privati, quia juxta canonicas patrum sententias, qui calumniam, &c. usq; ad finem. Sicut autem caput hoc ex Ioan. Diacono sumptum est, ita in Decretalibus caput primum tit. de calumniat. ex ipsa Gregorii ad Ambrosium epistola est acceptum.

¶ Solum] Vox ista abest ab originali, sed ob glossam non est indulta. Codice libro primo, titulo de Episcopis & clericis. l. 8. Imperator Theodosius. 2. pars. ¶ Presbyteri citra injuriam questionis testimonium dicant, ita tamen, ut falsa a inconsideratus est ad loquendum, vel in versic. quia dixi. b C. l. 2. c. 277. c Anst. l. 3. c. 92. d Ioan. Diacon. l. 4. vita. B. Grego. c. 31.

Q+